

Učenje, treninzi i hranjenje tiplera za natjecanje po *Harry Shannonu-Ireland*(Svjetski rekord seniori 22,05 h i juniori 19,46 h).

Prijevod iz DFU biltena br.10/96

Moramo se odlučiti za visokokvalitetnu trening hranu. Ja koristim najviše ječam, on je visoke kvalitete firme VERSELE LAGA ili SCHUMACHER. Hrana se daje golubovima u mjericama. Moraš sam uočiti koliko hrane treba golubu, ovisno o vremenskim prilikama, temperaturi, letnoj kondiciji, godišnjem dobu itd. Moramo znati da golub pojede uvijek više nego što mu je potrebno.

Kad su golubovi spremni za let, tada im dajem samo pola dnevnog obroka hrane i to mješanu kondicionu hranu. Tada ih privikavam na timske ekipe ili pojedinačne boksove u kojima će se poslije eventualno držati. Moje je mišljenje je da su sretniji kada vide jedan drugoga.

Kad su upoznali okolinu i lete u jatu i pri dropiranju uredno slete, tad počinju dobivati samo ječam ili dijetnu hranu. U toj fazi s golubovima se mora pažljivo postupati. Također je vrlo važno da dobiju onoliko hrane da lete u mirnom letu i pri puštanju dropera (mamca-paunaša) uredno slete. Golubovi stari od 14 do 20 tjedana mogu se također naučiti na noćni let.

Moja metoda je vrlo jednostavna. Kad golubovi u treningu lete svježje, spuštam ih prije mraka, a ako lete manje svježje dropiram ih u sumrak. Treba imati strpljenja, te nakon spuštanja ostaviti golubove i dropere na golubnjaku do mraka, te ih onda uvesti u golubinjak. Za to vrijeme svijetlo mora stalno biti upaljeno. Potrebno je otkloniti sve što bi moglo uznemiravati golubove. Ako vam droperi od sumraka stoje u volijeri ili klonji tipleri mogu letjeti dugo u noć i spuštaju se kad ih dropiramo.

Početak treniranja mladih golubova

Puštam ih svaki dan dok se ne ugate. Svaki golub koji pravi bilo kakve greške odmah se odstranjuje iz daljnjeg treninga. Tri tjedna prije natjecanja puštam ih dva puta u tjednu da lete od dva do sedam sati, što ovisi o vjetru i ostalim vremenskim uvjetima. Tada dobivaju isključivo ječam i malo uljarica i to pola od onoga što mogu pojesti. Za stare tiplere vrijedi pravilo da tri tjedna prije natjecanja mjenjam program treninga, puštam ih svaki drugi dan, golub koji griješi izbacujem iz ekipe, ovo je kontrola snage i kondicije golubova.

Ja nisam tog mišljenja da golub u treningu mora dugo letjeti da bi se dokazao. Predugački treninzi mogu samo štetiti golubovima, pogotovo mladima. To je isto kao kad dječaka od 12. Godina tjerali da trči maraton sa odraslima. Nemojte mlade tiplere pokušati sa posebnom hranom pripremati da lete dugo i često, u treningu. Dobri letači vole letjeti i ako ih hranite ječmom ili dijetnom hranom. Prije treninga jedanput tjedno potrebno je dati EPSONOVU sol u vodu za piće. Za mlade jednu kavenu žličicu na 1/2 litre vode. To im dajem da ih što prije dovedem u prvobitno stanje. Za stare 2 žličice 1/2 litre vode. Isto tako im stalno dajem grit i minerale. [Golubove moramo kondiciono i energetske pripremiti, isto kao devu koja ide u pustinju.](#)

Znači golubovi moraju biti dobro pripremljeni i dobivati sve što im je potrebno da bi bili onakvi kakve hoćemo i želimo.

DESET DANA PRIJE STARTA - NATJECANJA

ČETVRTAK: Navečer 50% ječma, 25% kanar.sijeme - obična voda.

PETAK: U podne sredstvo za čišćenje glista.

Navečer 50%, 25% kanar. sijeme i obična voda

SUBOTA: Navečer 50% ječam, 25% kanar. sijeme i obična voda

NEDJELJA: Trening od 2-7 sati. Navečer 50% ječam, 25% kanar. sijeme i obična voda.

PONEDJELJAK: Navečer C.L.O. u 50% kanarinskog sjemena i epon sol u vodu.

UTORAK: Trening od 2 do 7 sati. Navečer 50% ječma, 25% kanar. sjemena i obična voda.

SRIJEDA: U podne 50% mješane hrane, 50% kanarinsko sjeme i tonik-voda sa vitaminima

ČETVRTAK: U podne 50% mješane hrane, 50% kanarinsko sjeme i tonik-voda sa vitaminima.

PETAK: U podne 50% mješane hrane, 50% kanarinsko sjeme i tonik-voda sa vitaminima.

SUBOTA: U podne 75% mješana hrana i 25% kanar. sijeme, i prokuhana voda. Šest sati prije starta dati australski grašak + mješavina do 50 % zatim drugi dio dati golubovima 50% kanar. sijeme i prokuhanu vodu.

Trening hrana:

Dijetna - ječam sa 10-15 % uljarica. Kondiciona mješana u posljednjem tjednu prije starta: austral. grašak, dari, grahorica, kukuruz i sitno sjeme bogato škrobom.

Crikvenica, *Željko Fajdetić*

Treniranje sportskih tiplera za početnike Yearbook 1987. NTU - England

(od Arthura Newtona)

Prije nego što počnete sa ovim zapažanjima htio bih da naglasim da ako netko nema golubove priznatog porijekla onda je to gubljenje vremena u nadi da će uopće letjeti. U ovom momentu to bi moglo da zvuči malo preoštro za početnika uopće uzevši, ali da bi se postigao uspjeh za svaki posao potreban je odgovarajući alat = tipleri u našem slučaju, ovo je veoma značajno. Prvi savjet koji bih ponudio je da prije nego što počnete da držite i vijete tiplere pravilno, potrebno je da saznate gdje se nalazi najbliže društvo koje drži tu rasu. Raspitajte se za imena jednog ili dva člana koji ih drže i koji se takmiče. Razlog za ovo je u tome što je veoma važno da saznate kako treba da izgleda golubarnik za držanje tiplera. Znam da je ponekad teško riješiti problem lokacije, ali molim vas pogledajte okolo, jer će se trud i vrijeme uloženo isplatiti. Veličina golubnjaka koji namjeravate napraviti može zavisiti od raspoloživog prostora, a može biti i kao mali čep. Znam da su tipleri letjeli iz golubnjaka koji nije bio veći od boksova, mislim da smo prošli to vrijeme. Rekao bi da se opći standard golubnjaka koje sam vidio u posljednjih dvadeset godina poboljšao u velikoj mjeri.

Prilikom pravljenja ili kupovine golubnjaka, potrebno je nastojati imati jedan dovoljne veličine kako bi ste mogli ostvariti i mali prostor za eventualne posjetioce golubare koji će doći vidjeti vaše matično jato. Vodite računa o tome da ne smetaju vašim susjedima. Ako utrošite nešto više novaca za izgradnju bit će to dobra investicija. Napravite nešto što će predstavljati dodatnu vrijednost vašem hobiju a također i vašoj imovini. Ako vam sam položaj dozvoljava da napravite svoj golubnjak blizu kuće pobrinite se da vi (i npr. vaši posjetioći) ne unosite prljavštinu u svoju kuću sa prljavih podova golubnjaka, ukoliko vas pozovu na kavu ili čaj. I zapamtite "bez pozajmljivanja" kućanskog pribora, četki, pjalica, bokala itd. Imao sam priliku da

vidim da nestaju čak i podmetači za čaj – najbolje je da imate svoje vlastite. Također ako planirate da uvedete električnu energiju, postarajte se da kablovi ne vise, već ih fiksirajte da budu van domašaja. Sada pošto smo utvrdili te stvari što je slijedeće? Koliko vremena ćemo morati trošiti? Koliko golubova treba držati? Moj prijedlog je da imate najmanje tri para i to od odgajivača koji imaju ime i postojanu liniju, sa tri do četiri dropera, pretpostavljam da svi znamo što su oni? Nemojte da kupite prve golubove na koje naiđete, već svoju odluku donesite kada obidete nekoliko golubara. Ima samo nekoliko tipova, boja, veličina itd. (To se također može odnositi i na neke golubare).

Svaki pravi golubar će vam rado pomoći ako pri tom to još bude šansa da se upiše jedan novi član u njegov klub. Takvi odgajivači se sigurno neće rastati od golubova koji za njih nemaju vrijednost (neće ih prodati, npr. prevariti) jer će vas vaši golubari-prijatelji pitati odakle ste nabavili svoje golubove. Oni će vam rado objasniti kako da ih hranite i kako da odgojite jake i zdrave mlade. Htio bih da naglasim da je čistoća od velike važnosti mada se ne može čistiti golubnjak pretjerano čisto. Također je dobro da se po mogućnosti, vide golubovi koje nabavljate u letu i to iz iste linije. Postoje razni stilovi, rad krila, neki lete visoko, neki nisko itd.

Nikada nije gubljenje vremena da bi se taj problem razriješio u samom početku. To je bolje da se uradi nego da se izgubi nekoliko godina i da onda ustanovite da ste se razočarali. A sada o treningu! Kada odrastu – pod tim podrazumjevam momenat kad počinju sliječati sa gnijezda i počinju da jedu i piju, odvojite ih od roditelja s tim da sigurno zabilježite brojeve prstenova u svojem notezu – evidenciji o porijeklu. Stavite ih u posebno odjeljenje, u društvu dropera, s tim da vodite računa da droperi nisu agresivni. Pravilan početak je od velikog značenja. Pustite ih u volijeru ili letni kavez, na što se već odlučite. Treniranje vaših golubova zahtijeva dosta vremena, stoga je potrebno da budu zajedno sa droperima nekoliko dana da bi se navikli na njih. Vodite računa o tome da se ne uznemiravaju dok su u volijeri ili letnom kavezu – pri tome milsim na to da se spriječi ulaženje mačaka, pasa itd. Kada se jednom uplaše zbog toga, onda je potrebno dosta vremena da se smire. Međutim, sada pošto su odvojeni potrebno je hraniti ih mješavinom pšenice, ječma i sirka u jednakim djelovima u cilju učenja s tim da se ne izgadne do smrti. Ne zaboravite da će uskoro startati sa prvim letom. Što se tiče zastarjelog načina učenja na ječmu, osobno nisam nikada bio veliki pristalica takvog načina, jer golubovi odnosno mladi ne mogu letjeti, i da se razvijaju i rastu na tom zrnevlju. Pokušajte ako želite ali predmet ovog članka je da predočim početnicima kako ja treniram golubove itd. Ja se takmičim već skoro 60 godina – za rekorde. Počeo sam 1935. god. sa vremenom od 18 sati i 50 minuta i izgubio ekipu. Godine 1936. , 1937., 1938. i 1939. Osvajao sam nacionalna prvenstva sa vrlo visokim vremenima. Godine 1940. izgubio sam jednog goluba noću. Ta vremena postigao sam bez upotrebe rasvjete.

Zatim sam otišao u vojsku gdje sam bio sve do 1946. Godine 1947. i 1948. sam opet osv

ojio nacionalna prvenstva tako da nije bilo mnogo grešaka kod mojeg načina golubarenja i golubova. Moja porodica je uspjela sačuvati na životu maticu dok sam bio u vojsci (sa posebnom dozvolom od vlade, i ja sam se uspješno takmičio od tada sa dosta dobrim vremenima o kojima neću pisati u ovom članku, ali ima rekorda ako to nekoga interesira može provjeriti.

Sada je moja posebna ishrana odvojenih mladunaca sadržavala mješavinu u jednakim djelovima: pšenica, sirak, zobena prekrupa i ječam. Hranite ih jednom dnevno koliko mogu pojesti stim da im odmah date vodu. Nikad im ne ostavljajte preostalu hranu kada ste sigurni da su naučili jesti i piti. Ja radim još jednu stvar, dok golubovi jedu, rukom pravim pokrete među njima ali ne mislim na nagle pokrete već lagano da bi oni stekli povjerenje u vaše ponašanje. Nema ničeg goreg od golubnjaka punog divljih golubova . Takođe govorite im dok jedu da bi se navikli na vaš glas. Govorite istim tonom kojim će te to činiti kada počne pravi trening, ne oštrim zapovjedničkim vojničkim tonom, već razumno tihim glasom. On se treba čuti samo nekoliko koraka od vašeg golubnjaka, čak i onda kada pokušavate da “skinete” golubove. Svako tko je čuo ili vidio kako ja “skidam” svoje golubove će vam reći da me jedva čuju. Nikad se nemojte uzbuđivati niti ljutiti jer ćete opet imati problema. Da bi tipleri uspješno letjeli treba dosta strpljenja i vremena ali jednom kada dođete na to što se mora raditi i kada vam golubovi budu dobro letjeli , pomisliti ćete da je to bilo vrijedno truda. Još jedna stvar, ne dozvolite da vam hobi postane opsesija, mislite također i na svoju porodicu. Ne dozvolite da vam golubovi upravljaju životom već pitajte za mišljenje, pravite takve aranžmane itd. Da stvari idu jedna za drugom. Ne zaboravite počistiti i dovesti u red sve kada vam odu prijatelji. Bio sam na nekim mjestima koja

su poslije izgledala kao da je bomba pala. Većina supruga takmičara koje poznajem ima vrlo dobru narav, ali par njih bojim se uzimaju zdravo za gotovo, zato imajte to na umu, privolite svoju porodicu na svoju stranu i također ih zainteresirajte. Razmislite o tome.

Ali da se opet vratimo na golubove. Kada vaši mladi budu ulazili i izlazili iz volijere nekoliko dana (nema koristi od toga držati duže unutra) sve dok ne budu mogli letjeti, puštajte ih letjeti po krovu golubnjaka. Sada nije bitno ako ih prvi put pustite samo da izađu kroz vrata volijera: uvedite ih unutra i nahranite, nemojte se previše brinuti o njima u naredna 24 sata. Pustite ih da išetaju van opet i ovog puta budite krajnje pažljivi. NIJE DOZVOLJENA UPOTREBA ŠTAPA, NITI MAHANJE BILO ČIME. Kontrolirajte ih, po mogućnosti, bacanjem nekoliko zrna pšenice za kojima će oni ići i koristite otvore koje oni trebaju povezati sa hranom. Ne ostavljajte ih na krovu duže od nekih pola sata već budite prisutni i produžite razgovor sa njima. To je ono kada zabava počinje, i ovdje opet je od koristi ako ste bili prisutni kod nekoliko iskusnih tipleraša kada je on puštao najbolje svoje golubove. Međutim, nastavite sa ovim tjedan dana s tim da ih puštate van svako večer sa droperima. Ako imate takmičarske tiplere, do ovog vremena bi svi oni već trebali letjeti i da nauče što treba da rade. Konkretno moji golubovi bi se skoro već “hvatali u ekipu” ali opet ovdje naglašavam, iskustvo nem zamjenu. Droperi su već “vani” čak i ako svi golubovi lete prve nedjelje. Druge nedjelje puštam ih van bez dropera – sada je to važno. Prvi put kada to napravite pustite ih letjeti ali poslije 10 minuta pustite van dropere, ne trudite se da ih dropirate, stavite im do znanja da mogu sletjeti ako hoće. Kada budu vani drugi put u drugoj nedjelji, treba da potjerate svoju ekipu i pustite je da leti. Na vama je što ćete raditi u vezi toga ali nemojte dozvoliti da odlutaju, upravljajte sa droperima okolo da bi ste vidjeli dali reaguju (na njih). Ako ste sigurni u vezi toga nemojte se brinuti za njih, produžite sa ovim u preostalom dijelu druge nedjelje i u ovisnosti od vremena, oni bi mogli letjeti nekih 6 – 7 sati.

Sada ste na dobrom putu da imate naučenu prvu ekipu mladih ali nemojte biti pretjerano sigurni, još uvijek će biti potrebno držati ih na oku. Dok čekate na uputstva za treću nedjelju otidite do vaše trgovine zrnovlja i kupite slijedeće 3,5 libre crvene repice belog prosa, sjeme za kanarinice – 2 libre – 1 libra konoplje , sirka, grahorice, nigera i malo riže. To je zrnavlje koje hoću da koristite za duge letove ili za zadovoljstva kao što to radim ja sada, mada oni moraju da se pridržavaju takmičarskih pravila. Sada vas molim da se striktno držite ovih instrukcija - razlog je u tome što je teško zahtjevati od nekog početnika da urade ono što se od njih traži. Stekao sam dosta iskustva o tome tokom ovih godina. Nakon toga što sam utrošio nedjelje i nedjelje pokazujući, objašnjavajući, hrabreći, dajući, demonstrirajući što da se radi , zašto oni to treba da rade, kada moraju to da rade, suočavao sam se sa izgovorima, zaboravnošću i čak i sitnim lažima. Ni uz najbolje namjere na svijetu čovjek ne može da radi tako. Ali uprkos svemu, nalazim veliko zadovoljstvo dajući instrukcije pobjednicima u nacionalnom prvenstvu. Naravno jednom kada se to postigne ponekad se pretpostavlja da se sve zna o letenju tiplera, ali mislite kako hoćete!

Da se vratimo natrag na zrnavlje i sjeme! Razlog zbog čega tražim da obratite pažnju je u tome što čovjek ne može očekivati da će tipleri letjeti duga vremena bez upotrebe kondicionog zrnavlja, niti se golubovi mogu vijati samo na jednoj vrsti hrane – oni se moraju kondiciono pripremiti i to se ne može postići ukoliko se golubovi nisu navikli na to zrnavlje, mada sam čuo od nekolicine koji su pokušali da nas ubjede da je to moguće. Zato bih iz tog razloga preporučio da se (kao mjera npr.) po jedna žlica od svakog sjemena pomješa zajedno – izuzev kukuruza i graška. Kada to uradite onda ste spremni za instrukcije za treću nedjelju.

Glavni obrok se sada mjenja na polovinu pšenice i polovinu sirka, ali da bi se golubovi privikli na zrnavlje itd. Davat ćemo prije glavnog obroka približno po jednu punu kafenu žlicu na svaka tri goluba mješavine da bi se navikli: puštajte golubove da lete svaki drugi dan u zavisnosti od vremena približno pet do šest sati – što oni treba da lako izlete. Kada to radite, vodite računa da imate dovoljno dnevne svjetlosti jer kada zrak počne da se hladi i kad se vidljivost smanjuje golubovi će letjeti i letjeti. Bez obzira na to koliko imate dropera, možete im reći laku noć a što znači da ćete imati posla sutradan ujutro da ih uvedete unutra.

A sada da prijedemo na četvrtu nedjelju! Do sada ste trebali da upoznate svoje golubove i imajte na umu ponašanje. Uzgred budi rečeno, od svojih golubova možete dobiti puno informacija ako budete imali mali notez i olovku pri ruci da bi ste bilježili vladanje i karakteristike svojih golubova – sve ono što vam izgleda

neubičajeno. Mogu se praviti greške ali koje se ne mogu uvijek pripisivati golubovima. Mnogo je dobrih golubova okrivljeno a da greška nije bila u njima već zbog lakomislenosti vlasnika. Čitajući različite članke navodi me na pitanje da li se dovoljno pažnje posvjećuje nekim linijama golubova. Mora biti da nešto nije u redu ili su potrebne izvjesne korekcije ako odgajivači odhrane mnogo mladih svake sezone ali izjavljaju da je završe sa samo nekoliko. Htio bih da naglasim još jednu stvar da ne zaboravim – nemojte puštati svoje golubove napolje da lete uzimajući zdravo za gotovo da je sve u redu, da lete u najboljem redu, i da nagdje odete ostavljajući ih bez kontrole! Ne možete ih pratiti svakog minuta, ali mislite o tome – oni mogu da lete u najboljem redu kada ih ostavite, mogu biti okej kada se vratite, ali radi se o vremenu između ta dva momenta za koje ne možete biti 100% sigurni, zato ako morate da ih ostavljate, pokušajte da osigurate da netko motri na njih umjesto vas dok ne budu bolje utrenirani. Nastavljajući sa treningom u četvrtoj nedjelji. Puštajte ih napolje da lete svaki treći dan 6 do 7,5 sati u zavisnosti od kondicije. Razni vjetrovi kiša itd., mogu pomoći ili odmoći njihovo napredovanje (ili ometati tok njihovog napredovanja). Oni nisu mašine, suprotno od onoga što neki odgajivači mogu misliti, stoga molim vas da porazmislite o tome što neki odgajivači mogu misliti, stoga molim vas da porazmislite o tome što zahtjevate od njih da rade. Tretirajte ih fer i to kao atletičare.

Praćenje pisanih instrukcija se uveliko razlikuje od toga ako vam je prisutan instruktor, stoga ćete morati da počnete donositi vlastiti sud. Nemojte uzimati ništa zdravo za gotovo, mnoge stvari se mogu dešavati i dešavaju se. Da bi se pripremili za prvi test ovo je način kako bih ja hranio na dvije nedjelje prije takmičenja, startajući u nedjelju:

Večera – pšenica i sirak. Slijedećeg dana da izlete 5 sati, po ulasku nahranite ih na isti način. Isto slijedeće večeri. Let od 6,5 sati. Kada uđu ja ih hranim sa po jednom kafenom žličicom čistog sjemena za kanarinca, sirka i pšenice i približno 9 zrna graška po golubu. Slijedeće noći (četvrtak) hranim sa istom količinom čistog sjemena za kanarinca, zatim ista količina zobene prekrupe, pšenice, sirka i oko devet zrna graška po golubu. Isto u petak. U subotu ih istjerajte napolje i neka lete 9 sati, ali prije nego što ih pustite dajte im piti vodu.

Ovo vrijeme treba da izlete bez teškoća.

Kada uđu unutra dajte im glavni obrok od pšenice i sirka. U nedjelju im opet dajte isto. U ponedjeljak neka lete 6 sati. Po ulasku dajte im malu količinu zobene prekrupe (kafenu žličicu na tri) i istu količinu sjemena za kanarinca. Dopunite im obrok sa običnom pšenicom i sirkom. Pustite ih u srijedu (posljednji prije napornog leta) da lete 6 sati.

Ovim se završava njihova obuka i to je momenat kad se početnici mogu uzbuđivati jer se prelazi na pravu trodnevnu ishranu. Ovo može da bude malo zbunjujuće (pretpostaviću da ste dropirali svoje golubove u 20,30 h, što ćete morati korigirati ako se to kosi sa vašim stvarnim vremenom).

Dajte im jednu kafenu žličicu repice, dvije kafene žličice sjemena za kanarinca, jednu zobenu prekrupu, otprilike 12 zrna grahorice. U petak ujutro u 8,30 h umjesto repice dajte im proso i u 20,30 u petak uveče , 1 žličica prosa 2 žličice kanarinskog sjemena i sirka te 9 zrna graška po svakom. U subotu u 12,00 h jednu žličicu repice, jednu prosa, jednu sjemena za kanarinca, jednu kafenu žličicu prekrupe, pšenice i sirka i grahorice po volji.

LET UJUTRO !

Do sada će golubovi biti nestrpljivi, ali budite brižljivi sa njima. Nahranite ih dva sata prije puštanja. Neće htjeti da jedu tešku hranu izuzev sitnog sjemena, tako da ako pređete na prvu mješavinu koju sam propisao za fazu učenja to će rado pojesti. Nakon dvadeset minuta ponudite im vodu s tim da se postarate DA ONI PIJU VODU. Samo jedno upozorenje (i to se dešavai i odgajivačima koji nisu početnici) ako golubovi ne budu htjeli da jedu ono što im se da u propisanom redosljedu, nemojte to da zamjenite sa hranom za koju znate da vole. Poremetit ćete cijeli sistem. Nemojte se dati zavarati. Ako budu jeli sa prevelikim apetitom

zatvorite ih dok ne dođe vrijeme za slijedeći obrok, ništa im neće faliti. U svakom slučaju vi ste sada uradili svoj posao: pustite ekipu da leti i uživajte u svom sportskom danu ali nemojte zaboraviti da imate pri sebi onaj mali notez i olovku za pravljenje referentskih pribilješki.

Instrukcije koje sam ovdje dao odnose se na letenje juniora. Kao što ćete uočiti nedostaje primjena tonika, vitamina itd. Smatram da nisu potrebni. U jednom kasnijem izdanju, ako vrijeme dozvoli, ja ću preraditi za seniore – ima razlike. Takođe se nisam osvrnuo na noćni let. To predstavlja gubitak dobrih golubova sve dok se ne postigne izvjestan stupanj prakse i dok se ne okuša u nekoliko individualnih letova. Moj je savjet da se to ne prakticira u samom početku.

Nadam se da će vam biti od koristi ove napomene i kažem najiskrenije da ćete imati dobre sportske dane ako se budete držali ovih instrukcija (sa golubovima sa pristojnim predigreom). Jedino žalim što lično ne mogu aktivno da učestvujem. Svakog dana kad se odvijaju takmičenja moje misli su sa mojim prijateljima, ali najbliži odgajivač i klub je udaljen približno 36 milja od mjesta gdje živim, ali živim u svom hobiju i mogu da posmatram svoje golubove dok se šetam duž morske obale. Međutim, prostor mi ne dozvoljava da nastavim (interviu) mnogo duže stoga želim svojim mnogim prijateljima u cijelom svijetu sve najbolje u sezoni 1988. god. Prilažem fotografiju svog golubarnika koji gleda na more u pravcu istoka, što stvarno nije najbolje, ali je to zbog položaja naše kuće. Informacije koje sam ovdje iznio pomoći će zainteresiranom početniku da u svom prvom letu postigne vrijeme negdje oko 15 sati, što je sasvim dobro za početak, stoga koristite svoju vlastitu diskreciju – i da rekapituliramo: notez, ne ostavljajte golubove bez posmatrača, budite fer, tretirajte ih kao sportaše, unesite povjerenje u golubinjak, pomažite perspektivnim novacima i nemojte biti opsjednuti.

Morate provoditi dosta vremena sa svojim golubovima.

Ukoliko je u vašoj moći pokušajte potsticati socijalnu stranu vašeg hobija. Privlačite sve zainteresirane S TIM DA NE BUDETE DOSADNI. Ovo je jedan prikladan uvid u to šta se može učiniti, ali molim vas ne očekujte sve na tanjuru, trudite se da mislite na sebe, jer tu se dograđuje vaša zabava i iskustvo.

Preveo: Željko Fajdetić, Crikvenica

NTU - England E. W. Matthews Yearbook 1986

TRIDESET I ŠEST SAVJETA ZA POČETNIKE U UZGOJU TIPPLERA

TRENING

1. Kada su mladi stari pet tjedana, treba ih odvojiti od njihovih roditelja i smjestiti same u golubinjak.
2. Za prva dva dana ili kratko, ostaviti će im se hrana i voda prema volji. to osigurava da se mogu hraniti sami.
3. Onda ih se treba hraniti rukom, a posudu za vodu povući i nuditi samo nakon hranjenja.
4. Bila bi prednost sada predstaviti dropera slobodnog goluba. To bi trebao biti bijeli križanac lepezastog repa, bilo ženka ili mladi. Ova bi ptica trebala na ovom stupnju ostati u golubinjaku s mladim Tipplerima.
5. Cilj je ostaviti utisak mladom tippleru da je golub lepezastog repa dio doma. Kada su mladi stari oko šest tjedana trebali bi biti hranjeni samo jednom dnevno (s hranom ću se kasnije pozabaviti) i biti ohrabreni da

love hranu naokolo. Slobodni golub će ubrzo preuzeti vodstvo jer su oni obično pohlepni. Sada možemo maknuti slobodne golubove iz golubinjaka mladih i uvesti ih samo tijekom vremena tj. hranjenja.

6. Tako je do sada tippler mislio da je lepezasti golub uvijek povezan s hranom. Lepezasti golub je bijela ptica korištena kao mamac-droper. Skoro bilo koja bijela ptica bi odgovarala.

7. To dovršava prvi stupanj.

8. Mladi bi sada trebali imati priliku vidjeti vanjsku okolinu golubinjaka, a da bi se to učinilo golubinjak bi trebao imati otvorenu mrežastu ogradu trijem, bilo sa strane, ili rađe, na vrhu golubinjaka. Oni bi trebali provesti nešto vremena, recimo poslijepodne, vani tako da ih se može pozvati unutra kada padne večer, uvodeći slobodnog goluba, i nahraniti ih i dati im vode.

9. Sada ćete se pitati kada bi ptice trebale imati svoju slobodu. Uvijek zapamtite, dobar mladi tippler jači je na krilu nego na pameti. Imajući to na umu, ja smatram da je najbolje vrijeme da ih pustim van kada im se promijeni boja očiju. Ovo je pokazatelj bolje moći rasuđivanja ptice. Sada bi mogli biti stari osam tjedana. Tako sa slobodnim golubom vani na vrhu golubinjaka, loveći naokolo zrna hrane, otvorite vrata mrežaste ograde i dozvolite mladim tipplerima da slijede lepezastog goluba u lovu na zrna. Bacajući zrno prvo van, a onda unutar kaveza, mlada ptica će ubrzo naučiti svoj put unutra i van iz golubinjaka. Nakon kratke lekcije pozovite ih unutra, nahranite i dajte im vode, sprovodeći ovaj postupak svaku večer dok mlade ptice ne prihvate letenje. Dobar je plan imati sada više slobodnih golubova na raspolaganju i trebalo bi ih se držati u pokretu dok su mladi tippleri u zraku.

10. Pretpostavljajući da su tippleri bili u vani i uvedeni nekoliko večeri. Slijedeći stupanj je osloboditi jato, bez slobodnih golubova. Kada su ptice letjele 10 ili 15 minuta, oslobodite slobodnog goluba. Mladi tippleri će sada vidjeti slobodnog goluba i, povezujući ga s hranom i domom, spustiti će se dolje. Onda ih trebate pozvati unutra i nahraniti.

11. Ovaj postupak se sprovodi od tada do daljnjeg, svaki puta dozvoljavajući jatu da leti duže prije nego se pusti van slobodne golubove. (Kada kažem duže, ne mislim puno sati, samo dva ili tri.)

12. Do sada smo mi uvježbavali mladog tipplera da radi ono što se od njega traži - leti dok nije pozvan da siđe. Ovo je, naravno, jednostavno mentalna vježba, i slijedeći stupanj je da se pripremi za fizičku izdržljivost. Ovo smatram najfascinantnijim dijelom jer ovisi o mojoj prosudbi da li će uspjeti ili ne.

13. Sada da se osvrnemo na analogiju. Recimo da ja imam auto čiji kapacitet goriva bi mi dozvolio da vozim non-stop 482,80 km. Na početku putovanja, auto bi bio na svojoj najvećoj težini zbog punog rezervoara. Druga stvar, auto bi morao biti u dobrom stanju, kako nebi imao problema tijekom putovanja. Tako moramo imati svog tipplera punih rezervara i mora biti u potpuno dobroj formi odabranog dana kada ga se stavi na test za letenje na dugo vrijeme. Možemo slijediti analogiju. Kada je prvotno oslobođen, njegova težina može biti 283,50 gr, a do kraja dana iskoristiti će sve gorivo i težiti će 170,10 do 198,45 gr. Sada pretpostavimo da ja želim koristiti isti auto za putovanje od samo 16,10 km, sigurno ne bih želio napunjen rezervar za to kratko putovanje.

14. Znači učinio bi to sa samo malom količinom goriva i, naravno, nosio bih manju težinu. Ako želimo da naš tippler leti samo tri do četiri sata morate se pobrinuti da mu rezervar nije pun. Nemojte uzeti ovu analogiju previše zdravo za gotovo. Ne želim prenijeti da sve što trebamo učiniti je napuniti i udebljati tipplera i on će letjeti cijeli dan; daleko od toga jer on mora biti treniran fizički po stupnjevima kao svaki drugi atleta. Sada zamislite da je tippler oslobođen, recimo u 4 ujutro i letio je 14 sati. Iskoristio bi većinu svoga goriva i bio bi mnogo lakši u težini. Ovo je uočljivo kada je gledate u letu jer on će promijeniti svoj stil kako prolazi dan jer kasnije uvečer biti će viđen kako klizi umjesto da udara krilima kako je činio kada je bio svjež i punog rezervoara ujutro.

15. Od ovoga mi možemo urediti da treniramo pticu oslobađajući je u kasno poslijepodne, sa samo toliko koliko je dovoljno u njegovom rezervaru da se simuliraju uvjeti u kojima bi bio da je oslobođen ujutro s punim tankom.

16. Pa da se vratimo našem jatu mladih koji su uvježbani mentalno i bez poroka što se tiče činjenja grešaka kao otpadanje ili slijetanje prije signala sa slobodnim golubom.

17. Pretpostavimo da smo se odlučili na određeni dan, recimo za period od tri tjedna. Naš je cilj posjedovati za taj datum jato od najmanje tri goluba letača- svi u najboljoj kondiciji - jer napokon, greške su takve da će barem jedan iz jata promašiti prvi i uvidjevši da moramo imati kompletno jato za natjecateljsko letenje, ne možemo dozvoliti da jedan ispadne i onda vidjeti što drugi čine. Pa da započnemo, mudro je započeti s jatom od pet, tako da na taj dan tri najbolja mogu biti odabrana. Odabirom pet mladih, a da to učinite na ovom stupnju pokušajte izabrati pet što je više moguće sličnih. Možete se na njih odlučiti prema njihovom krvnom srodstvu i njihovom vanjskom izgledu. Također, pokušajte odlučiti da li mašu krilima ili lete slično. Jer kako znate, bilo koja tri muškarca uzeta slučajnim odabirom i natjerana da hodaju veliku udaljenost, ako bi jedan od njih ispao iz koraka s drugom dvojicom, on će sigurno biti prvi koji će se umoriti. Tippleri bi trebali biti smješteni sami u golubinjak u kojem postoje individualni odjeljci. Ovi bi trebali biti smješteni tako da ptice ne mogu vidjeti jedna drugu (nije toliko važno s mladim pticama koliko je s odraslim, pogotovo ženkama.). Ptice bi trebale biti hranjene pojedinačno smještajući posudu za hranjenje u svaki odjeljak (veličina odjeljka, 14"x14", je široka) i hranjene samo kasno uvečer. Ne treba im dati piti dva sata nakon hranjenja i onda bi trebalo dati piće koje sadrži purgativ. Ja koristim Epsom sol, oko jednog kubnog inča kapaciteta na 0,47 l vode.

18. Cilj ovoga je da mi omogući da s njima počnem bez razina jer prvo ću se prema njima ponašati jednako. Jedini način da se osigura ravnoteža, je da se počne od nule. Slijedećeg jutra će ptice malo tražiti same. Ali nemojte ih hraniti do navečer; samo ispraznite gajbe. Mi koristimo ječam, cijeli zajedno s ljuskom, za hranjenje ptica na treningu. On ima željeni učinak jer ne pruža pticama puno energije i može biti analogan činjenici da ne punimo pticama rezervoar. One će biti dosta dobre i zadovoljne jer imaju umjerenu količinu hrane. Ptica misli da je dobro imati puni obrok i to ima ugodan učinak na njena crijeva. Isto tako mi smo sigurni da njen probavni sustav nije izložen negativnom djelovanju.

19. Ako ne možete nabaviti ječam onda koristite nešto slično, nešto s dosta celuloze jer cijeniti ćete što celuloza ne škodi probavi, pod uvjetom da se ne očekuje energija.

20. Drugu večer dozvolite jatu izlaz. Ako ne pokažu želju za letenjem, ne tjerajte ih gore jer mogu imati premalo kondicije i preveliku želju za hranom. S druge strane, mogu odletjeti i činiti se dosta živahnima. Tu je točka za motrenje jer, kao prvo, želi se da jato leti prilično bezvoljno jedno sat vremena i onda da se pusti droper i hrani ih se. Tako ako su previše živahni, onda forma nije niska, a ako ne pokazuju želju za letom onda je možda preniska. To je vaš vodič za količinu slijedećeg obroka. Za mjeru hrane koristiti ću riječ "pun obrok". Da bi mogli izmjeriti koja je količina puni obrok zato uzmite maramicu i stavite količinu zrna u nju i onda je zavrnite tako da je sadržaj zrna okruglog oblika. Usporedite ovu količinu s pticom koja je upravo nahranjena i dozvoljeno joj je da se najede prema osjećaju, i trebali biste doći do mjere obujma dodavajući ili oduzimajući zrna iz maramice dok ne odgovara osjećaju pune ptičje volje(guše). Sada stegnite količinu zrna u odgovarajuću mjeru i to će biti vaš vodič za količinu.

21. Sada ćete znati cijeniti gotovo uvijek koliku količinu hrane dati, a kvaliteta će odlučiti iznos goriva ili energije koju daje, pa ovdje imamo način kontrole za iznos vremena koliko tippler može letjeti. S pticom treniranom mentalno i kvalitetom hrane koja upravlja njenom moći ostajanja u zraku, sve što je preostalo je da je promatranje vlasnika sposobno prosuditi kada je njegovim pticama bilo dosta i kada ih treba spusti jer ako mi ne uspijemo u tom pogledu, onda je više nego vjerojatno da će ptica postati "kradljivac". Sigurno je, ako ostavljena, ona će doći i sletjeti sama, a to je zato što joj je dopušteno da isprazni svoj rezervoar. Čim je ona to učinila, ona je raskinula naviku na koju je naučena - to da čeka dropera i hranu.

22. Morati ćete eksperimentirati s kvalitetom hrane koju možete pribaviti rezultatom letenja, pretpostavljajući da sada imate jato hranjeno tako da lete 3-1/2 sata. Svi su nahranjeni istom količinom i

kvalitetom i otkrijemo da nakon 2-1/2 sata jedan želi sletjeti. Ondam izbacite dropera i golubove spustite. Sada pretpostavite da imamo tri u jatu i nakon puštanja dropera, jedna ptica odmah sleti, druga slijedi, a trećoj treba 10 do 15 minuta da se spusti, ovdje smo otkrili da imamo neuravnoteženo jato. Što ćemo učiniti? Možemo ili podići formu ptice s 2-1/2 sata na tri sata ili možemo izgladniti ili umanjiti hranu ptici koja nije spremno sletjela kada su pušteni van droperi.

23. Opipajte svaku pticu i pokušajte usporediti svaku sa svakom i obratite pažnju posebno na prvu pticu i na treću pticu jer znamo da su nasuprotne i druga je vjerojatno u pravom stanju optimalna forma.

24. Odlučivši smanjiti količinu hrane za treću i povećati za prvu, mi bi trebali onda, slijedeću večer, imati tri uravnotežene ptice i da se vratimo mojoj analogiji, sve tri će imati iste kvalitete goriva u svojim rezervoarima, i trebalo bi isteći za 3 sata.

25. Imajući tri iste i pretpostavljajući da ste usavršili i shvatili do sada potrebe svake ptice, možemo povećati kvalitetu hrane svima dodavajući 1/4 pšenice na 3/4 ječma da bi se napravio pun obrok. Ptice bi sada trebalo letiti svaku drugu večer i trebale bi letiti 4 do 5 sati. Onda pustite droperu. Ovo se nastavlja 10 dana ili približno.

26. Sada smo iz jata napravili lijepi tim i treniraju se tako da lete na način kao predvečer nakon cjelodnevnog leta. Tijekom ovog razdoblja treniranja, ptice bi trebale biti upoznate s različitim sjemenkama i zrnima koje će primati tijekom kasnijeg dijela treninga. Dajte samo malo raznovrsne hrane zbog navike i to na dan kada su bile u vani. Sjemenke će biti canary (sjeme za ptice), proso i repičino sjeme (vrste koje dajemo pticama u krletki); zrna će biti kukuruz (mali) i grašak. Može im se također dati male mrvice kruha. Sve je ovo dio obrazovanja mlade ptice.

27. Sada smo stigli na pet dana do ciljanog dana. Kada su ptice bile unutra nakon njihovih tri do četiri sata leta, treba ih nahraniti 1/4 mjere miješanog sjemena, 1/4 mjere ječma, 1/4j graška i 1/4 pšenice. Zato što smo napravili naglu promjenu, moramo osigurati da je ptice probave u dobro vrijeme. Pritome mislim da obično treba 13 do 14 sati da se isprazni guša zdrave ptice. Ako bi bilo kašnjenja u tome, uvijek postoji naginjanje ka nadraženosti guše i, naravno, ne možemo tolerirati bilo kakvu bolest na ovom stupnju. Zato da bi bili sigurni, dajte pticama manju količinu Epsom soli u njihovu vodu za piće.

28. Slijedeći dan ih odmorite, ali hranite isto i ako su probavili hranu onda soli nisu potrebne.

29. Slijedeći dan pustite ih van s 8 sati dnevnog svjetla pred njima, ali nemojte im dozvoliti da lete više od 4-1/2 do 5 sati. Razlog: Ako bi bili prenapredni kao rezultat bolje kvalitete, onda nećete imati nezgode niti će biti neuspjeha u vraćanju po mraku jer za to ste se pobrinuli dozvoljavajući 8 sati dnevnog svjetla. Oni su spušteni nakon 4-1/2 do 5 sati jer na ovom stupnju nemamo želje isprazniti njihove rezervoare.

30. Kada su dolje i u svojim gajbama, hranite ih 1/2 grašak, 1/2 sjemenke i voda za piće.

31. Slijedeći dan 3/4 graška, 1/4 pšenica i držite ih zatvorene u njihovim boksovima (voda za piće s malo željeznog tonika pomaže).

32. Slijedeći dan, 1/4 grašak, 1/2 kukuruz, 1/4 sjemenke. Dajte kukuruz prvi, onda grašak i dozvolite im da jedu sjemenki koliko god žele. Ovo hranjenje bi trebalo biti oko 12 sati prije nego ih se treba osloboditi. Odgodite piće kod ovog zadnjeg hranjenja za oko sat vremena. Ovo osigurava dobru žeđ i ptice će puno piti. Sada ih zatvorite u njihove gajbe kako bi zatamnili mjesto. To pospješuje san.

33. Slijedeće rano jutro, s barem 16 sati danjeg svjetla na raspolaganju, ponudite im piti i onda ih oslobodite. Većina ptica neće piti, ali nemojte se o tome brinuti. One bi trebale, ako je sve bilo u redu i ako su dobro uzgajane, letiti 12 do 16 sati na ovom tretmanu.

34. Nadam se da sam prenio neku ideju o treningu. To ni u kom slučaju nije jedini način hranjenja jer ja uviđam da ne hranim svaki puta na isti način, ali je princip isti.

35. Morati ćete bez sumnje eksperimentirati.

36. Usput, uvijek imajte mineral-grita ispred ptica tijekom treninga.

Preveo sa engleskog: Željko Fajdetić Crikvenica

Gordon Hughes Derby – NTU England

Nedavno sam bio pozvan od moga dugogodišnjeg prijatelja, uzgajatelja Tipplera, da budem nazočan izložbi u Derby SR klubu. Po dolasku sreo sam Gordona Islanda i Johna Chadwicka koji su nedavno prešli s uzgoja Tipplera na uzgoj trkaćih golubova; također sam susreo Allana Wooleya, Kevina Hallasa i Johna Harrisa, bivše uzgajivače Tipplera koji su se pridružili SR klubu 1986. Svi ovi novi članovi uzgajivača trkaćih golubova su osvojili državne nagrade sa svojim Tipplera. Za mene i za Patta Kellya, bivšeg tajnika Long Eaton kluba, činjenica da smo bili u mogućnosti ohrabrivati te nove članove, pomažući im da zadrže dobro leglo, te da sve obave u razumnim troškovima, bila je od posebnog značaja. U godini kada RPRA zahtijeva od klubova da čine sve moguće ne bi li ohrabрили nove članove da pristupe tomu sportu, smatram da je divno da imamo velik netaknut izvor novih članova bratstva Letećih Tipplera. Volio bih se čuti sa bilo kojim od mojih starih prijatelja koji su se prihvatili utrkivanja, ili koji razmišljaju o tome.

Naravno, kada se poznanici iz posljednjih 20 – 30 godina sretnu, razgovor se neminovno veže uz dobra vremena pred mnogo godina, i nije prošlo mnogo kad je Allan ukazao na činjenicu da sam ja bio prvi uzgajivač koji je trenirao Tipplere za utrke po mraku u Derbyu. Prije mnogo godina hranili smo i trenirali mlade Tipplere da lete od zore do sumraka, ali nikad u potpunoj tami. Ako bi se ptice puštale da lete u potpunom mraku, bez potrebnog treninga, izgubile bi se, tek poneka bi se vratila idućeg dana.

1955. sam se iselio iz očeve kuće, te sam sagradio novi loft na livadi u blizini svoje nove kuće. To mi je dalo prednost da sam mogao postaviti dvije zasjenjene lampe od 100 wati na krovu golubinjaka tako da su one osvjetljavale dio livade, a da nisu predstavljale nelagodu za susjede. Nekoliko sam mladih ptica, uzgojenih na imanju moga oca, prenio 1955. u svoju novu kuću. Trenirao sam ih tijekom 1955., te ih zadržao kroz cijelu zimu. U veljači 1956. počeo sam ih trenirati da lete i po mraku. Namjeravao sam pobijediti na Državnom natjecanju, a to sam i uspio tijekom 1956., sa dva mlada plava i jednim srebrnim letačem postigavši 19 sati i 7 minuta. Čini mi se da mi je sudac tada bio Tony Smedley. Da bih bilo što postigao na državnim natjecanjima, bilo je neophodno da treniram letače od jutra pa barem jedan sat nakon zalaska sunca, u mraku.

Kada sam bio dječak pravila National Unije su bila takva da su golubovi mogli letjeti po mraku, ali nisu bila dozvoljena svjetla koja bi pomogla ptici da se spusti. Neki su natjecatelji rabili zviždaljke, a Wilf Lovatt je trenirao svoje ptice da se spuste na zemlju tako što bi im mahao bijelom zastavom. Ipak, u blizini njegovog legla nalazio se stup s javnom rasvjetom, pa mu je to svakako pomagalo da ptice vide mahanje bijele zastave. Često sam ga posjećivao, i bilo mi je silno žao kada je njegova žena poginula kada ju je auto udario na raskršću u blizini njihove kuće. Postupno, pravila su popravljana sve dok statična svjetla nisu bila dozvoljena kako bi se ptice lakše navodile da slete na zemlju u mraku.

Na dan natjecanja sudac je odredio vrijeme puštanja ptica na 4.00 ujutro, a svjetla su upaljena u 23.00 navečer. Ptica je letjela 19 sati. Postojala su stroga pravila koja su ograničavala dozvoljeno vrijeme unutar kojeg su ptice morale biti okupljene na golubinjaku nakon paljenja svjetla. Također je postojalo još jedno strogo pravilo koje je glasilo da sat vremena nakon što bi sudac vidio ptice kako se razdvajaju u mraku, bio je dozvoljen jedan sat da ih se vrati na trijem. Prije ili poslije ptice bi se izgubile u mraku, pa bi se spustile. Za vrlo tamnih noći brzo bi se razdvojile, ali za noći koje je osvjetljavao mjesec, ptice su znale ostati zajedno do 2.00 ili 3.00. ujutro. Tippleri će neograničeno letjeti u mraku sve dok su zajedno sa ostalim pticama, i neće se vratiti na trijem sve dok se ne nađu sami.

Proveo sam mnoge sate trenirajući ih u mraku, potom na danjem svjetlu, diskvalificiran sam u mnogim natjecanjima nakon što su ptice dobro preletjele dan, a potom i noć, ali bi posljednja ptica iz gnijezda sletjela otprilike minutu nakon dozvoljenog vremena od paljenja svjetala u okviru kojeg se ptice trebale skupiti na trijemu. Znao sam davati pticama citrat željeza ili fosferin posljednja dva dana uoči natjecanja, ali očito sam im davao prevelike količine pa su ptice postale nervozne. Odlučio sam prestati s tim kako bi ih mirnije spustio na zemlju u mraku.

1956. formulirao sam vlastiti sustav letenja po mraku. Moji Tippleri su bili dobro hranjeni uz dodatak dvaput tjedno sjemenjem. Trening sam započeo tako što sam ih puštao da lete tijekom cijelog dana, privlačeći ih natrag golubinjaku koristeći se “golubovima mamcima” kratko prije sumraka. Nisam im potom dozvolio da uđu u trijem, već bi ih puštao vani s “golubovima mamcima” da im prave društvo, a svjetla bi bila ugašena. Glavna stvar u ovom stadiju bila je naviknuti ptice na sjene, i dati im osjećaj sigurnosti u mraku. Nakon otprilike sat vremena provedenog u mraku ptice bih pustio u trijem i nahranio ih. Tako sam nastavio tri ili četiri dana i noći. Petog dana sam pustio ptice na redovan let po danu, a zatim bi ih vratio u trijem-box prije mraka. Ugasio bih svjetla kao i obično, a zatim bih u mraku podigao jednu po jednu pticu, ponio ju u vrt, te ju pustio da odleti natrag do gnijezda. Sa svakom bih pticom ovaj postupak ponovio po desetak puta tijekom noći, i tako pet – šest noći uzastopno. Sedme noći sam smatrao da se ptice više ne boje slijetanja u mraku. S pticama sam letio kao i obično tijekom dana, spuštao bi ih u sumrak, te ih zatvarao u “trijem-korpu”. Tamo bi ih ostavio skoro do potpunog mraka, a zatim bi ih pustio da odlete u mrak po prvi put zajedno. Nakon otprilike minute kada bi ptice nestale u mraku, upalio bih svjetla i pustio “golubove mamce”. “Mamci bi se kretali, letjeli oko trijema, a ako je trening kroz protekla dva tjedna bio uspješan, ptice će letjeti kratko vrijeme i vraćati se natrag jedna po jedna. Obično jato Tipplera neće sletjeti istovremeno na trijem, već jedna po jedna.

Nakon ovoga s timom postepeno letite sve duže u mraku, sve dok ptice ne budu sposobne letjeti i do dva sata nakon zalaska sunca, prije nego što upalite svjetla. Počevši ih trenirati na ovaj način, svoje ptice bi obično puštao u 14.00 popodne, na letove za trening i to samo četvrtkom i nedjeljom, vraćale bi se oko 23.30 navečer, te bi me čekale da upalim svjetla. Hranio sam ih jednom dnevno sa 1½ uncom ječma, a samo četvrtkom i nedjeljom sam im davao po čajnu žlicu lana. Ptice za natjecanje uvijek sam držao odvojeno, i nikad ih nisam pario.

Da sada imam istu predanost prema golubovima za utrke, kao što sam ju imao s Tipplerima, svakako bih svoje ptice trenirao da lete i 30 minuta u mraku. Bilo bi to jednostavno. Ne bih očekivao da teže nekim udaljenostima u mraku, ali bi im to barem dalo samopouzdanja da nastave letjeti malo duže nakon sumraka, te ako je moguće da završe let istog dana, umjesto da se vraćaju kući idućeg dana.

Mr. Gordon Hughes NTU – Yearbook 1988. g.

Preveo sa engleskog: Željko Fajdetić

Treniranje mladih golubova !

Iz NTU- godišnjeg biltena 1992.g. Jack Prescott , Sheffield/England

Treniranje mladih golubova počinje odmah kad se odvajaju od roditelja. Poneki tipovi mogu odmah moćno i dobro da lete iako su mladi, dobro se orijentiraju i pamte. Kad su golubovi naviknuti u ispustu – volijeri i kad su dosta jaki , onda se počima sa letom, iako imaju problema u letenju (nesigurnost), oni postaju uzbuđeni i panični te ako izlete van na juriš više se ne vrate /izgube se/.

Kad sam ja sa tiplerima počimao, imao sam jednog iskusnog prijatelja tipler-sporta.

Tako sam od oca koji je držao prije pismonoše naučio o uzgoju, održavanju i timarenju. Stari tipleraš dao mi je kratke informacije (upute). Sve što mi je rekao tada, kad sam imao mlade golubove, stare niti još 21 dan, stavljao sam ih gore na ispust – volijeru i skoro sam ih izgubio. Nakon određenog vremena izlijeganja svih jaja, ja sam ih postavljao na određeno mjesto na trijemu /kao mlade 10-15 dana stare/. Oni već tada počinju trenig u kavezu, prije nego što će letjeti, tako izbjegavam velike rizike. Ja nisam izgubio ni jednu životinju, slušajući i radeći po uputstvima starog kolege.

Mlade životinje kod prvog letenja se lako izgube i jako se rasipaju ali sa dobrim držanjem, kontrolom može se mnogo pomoći kod rasipanja tj. razdvajanja (rasturanja) i izbjeći gubitak, dropiranjem. Jedna grupa mladih golubova iste starosti koji su upravo odvojeni (uzeti) od roditelja nemogu još letjeti, treba im se posvetiti posebna pažnja i njega. Oni sjede u jednom uglu sabijeni u kavezu, zato jer nisu još spremni za let. Jedna debela podloga piljevine u ovome uglu pomaže, da oni ostanu čisti i da im je toplo.

Preveo: Željko Fajdetić - Crikvenica